

Azərbaycan Xalq Parlamentinin Reqlamenti

1. Azərbaycan Xalq Parlamentinin fəaliyyətinin əsasları

- 1.1. Azərbaycan Xalq Parlamentinin (bundan sonra Xalq Parlamenti) Nizamnaməsinin 1.1, 1.3, 5.7, 5.8, 6-cı maddələrinə uyğun olaraq Xalq Parlamentinin Nizamnaməsi və bu Reqlament ilə onun səlahiyyətlərinə aid edilmiş məsələləri müstəqil həll edir.
- 1.2. Xalq Parlamentinin fəaliyyətinin əsas prinsiplərini aşkarlıq, siyasi plüralizm, məsələlərin sərbəst müzakirəsi və qərarların müstəqil qəbul olunması təşkil edir.
- 1.3. Xalq Parlamenti deputatlarının Xalq Parlamentinin iclaslarında iştirakı məcburidir.
- 1.4. Xalq Parlamenti Reqlamentdə nəzərdə tutulmuş qaydaya uyğun olaraq, daimi əsaslarla fəaliyyət göstərir.
- 1.5. Seçkilər başa çatdıqdan və deputatların səlahiyyətləri Seçki komissiyası tərəfindən təsdiqləndikdən sonra Xalq Parlamentinin ilk iclası həmin gündən başlayaraq ən çoxu iki həftədən gec olmayaraq çağırılır.
- 1.6. Xalq Parlamenti deputatlarının seçkidən sonrakı ilk iclasını seçilmiş ən yaşlı deputat açır, seçilmiş deputatların siyahısını oxuyur və Rəyasət Heyəti seçilənədək birinci iclası aparır.
- 1.7. Birinci iclasda sədrlik edənin təklifi ilə Hesablayıcı komissiya, bu barədə qərar qəbul edildikdən sonra Rəyasət Heyəti seçilir və digər cari məsələlərə baxılır. Bununla da Xalq Parlamentinin müvafiq çağırışının birinci iclası işini bitirir.

2. Xalq Parlamentinin iclasları

- 2.1. Xalq Parlamentinin iclası deputatların 40 nəfəri iştirak etdikdə səlahiyyətliyədir. Xalq Parlamentinin iclasları açıq, aşkarlıq şəraitində keçirilir və müvafiq media orqanları vasitəsilə birbaşa ictimailəşdirilir.
- 2.2. Xüsusi zərurət yarandığı halda, Xalq Parlamentinin iclasda iştirak edən deputatlarının səs çoxluğu ilə Xalq Parlamentinin iclası qapalı da keçirilə bilər.
- 2.3. Xalq Parlamentinin qapalı iclaslarının məzmunu haqqında məlumatlar aşkarlana bilməz və yalnız Xalq Parlamentinin deputatları tərəfindən onların Xalq Parlamentindəki fəaliyyətində istifadə edilə bilər.
- 2.4. Xalq Parlamentinin iclasları Azərbaycan Respublikasının dövlət dilində keçirilir. Zərurət yarandığı hallarda Xalq Parlamentinin deputatları və Xalq Parlamentinin iclasına dəvət edilmiş şəxslər başqa dildə də çıxış edə bilərlər: bu zaman həmin çıxışların Azərbaycan Respublikasının dövlət dilinə tərcümə edilməsi təmin edilməlidir.
- 2.5. Açıq iclaslar keçirilərkən iclasda media nümayəndələri və iştirakı zəruri hesab edilən qonaqlar da dəvət edilə bilər.
- 2.6. Xalq Parlamentinin iclasları, bir qayda olaraq, internet resursları üzərindən aparılır.

3. Xalq Parlamentinin iclaslarının protokolları, videoyazıya alınması və arxivləşdirilməsi

- 3.1. Xalq Parlamentinin bütün iclasları protokollaşdırılır və videoyazıya alınaraq arxivləşdirilməsi təmin edilir.

3.2. Xalq Parlamentinin iclasının protokolunu iclasın sədri imzalayır.

4. Xalq Parlamentinin fəaliyyət formaları

4.1. Xalq Parlamentinin iclasları arasındakı müddətlərdə Xalq Parlamentinin komitə və komissiyalarının iclasları keçirilir, Xalq Parlamentinin müvafiq deputatları komitə və komissiyaların işində iştirak edirlər.

4.2. Xalq Parlamentinin iclasları ayda iki dəfədən az olmayaraq – hər ayın I və III həftəsinin şənbə və ya bazar günləri keçirilir. Xalq Parlamentinin iclaslarının günü və saati Rəyasət Heyətinin qərarı əsasında təyin edilir.

4.3. Xalq Parlamentinin komitə və komissiyalarının iclasları ayda iki dəfədən az olmayaraq keçirilir. Xalq Parlamentinin komitə və komissiya iclaslarının gününü və saatını Xalq Parlamentinin müvafiq komitə və komissiyasının sədri təyin edir.

5. Xalq Parlamentinin iclaslarında deputatların qeydiyyatı

5.1. Xalq Parlamentinin iclasları iclasda iştirak edən deputatların qeydiyyatından başlanır. Deputatların qeydiyyatını iclasın sədri elektron qeydiyyat vasitəsilə aparır, bu, mümkün olmadıqda qeydiyyat adbaad yoxlama qaydasında həyata keçirilir.

5.2. Üzürlü səbəbdən Xalq Parlamentinin iclaslarında iştirak edə bilməyən deputat qabaqcadan Xalq Parlamentinin İcra Aparatına məlumat verməlidir.

5.3. Xalq Parlamentinin deputatı Xalq Parlamentinin iclasında üzürsüz səbəbdən iştirak edə bilməyəcəksə, qabaqcadan iclas sədrindən icazə almalıdır. İcazə alaraq Xalq Parlamentinin iclasında iştirak etməmək üzürlü səbəb sayılır.

6. Xalq Parlamentinin fəaliyyət planı

6.1. Xalq Parlamentinin qanun layihələrinin hazırlanmasının illik planı tərtib edilir və müvafiq çağırışın ikinci iclasında təsdiq edilir. Xalq Parlamentinin iclasları həmin illik plan əsasında – qəbul edilən fəaliyyət planına uyğun olaraq keçirilir. Xalq Parlamentinin fəaliyyət planı qərarla təsdiq edilir və onun həyata keçirilməsinə Xalq Parlamentinin İcra Aparatı və sədri tərəfindən nəzarət edilir.

6.2. Xalq Parlamentinin iclaslarında fəaliyyət planında nəzərdə tutulmayan – mövcud situasiyanın tələblərindən irəli gələn məsələlər də müzakirə edilə və müvafiq qərarlar qəbul edilə bilər.

7. Xalq Parlamentinin iclaslarında deputatların hüquqları

7.1. Xalq Parlamentinin iclaslarında deputatın müzakirə olunan məsələlər barəsində çıxış etmək, təkliflər və düzəlişlər vermək, qeydlər etmək, çıxış edənlərə və Rəyasət Heyəti tərəfindən Xalq Parlamentinin strukturlarında vəzifəyə təyin edilən və ya təyin edilməsinə razılıq verilən vəzifələrə göstərilmiş namizədlərə sual vermək və cavab almaq, bütün müzakirələrdə fikir bildirmək, təkliflər və arayışlar vermək, səsvermədə iştirak etmək hüququ vardır.

7.2. Xalq Parlamentinin iclaslarında baxılacaq qanun layihələri Xalq Parlamentinin iclasına azı 3 gün qalmış müvafiq elektron vasitəsində yerləşdirilir.

8. Xalq Parlamentinin iclaslarında iştirak edənlərə aid tələblər

8.1. Xalq Parlamentinin iclaslarında iştirak edənlər parlament etikasını gözləməlidir. Onlar Xalq Parlamentinin iclaslarının aparılmasına mane olmamalı, çıxış edənlərin sözünü kəsməməli,

iclasın normal gedişini və iş qaydasını pozmamalı, insanın şərəf və ləyaqətini alçaldan kobud, aşağılayıcı, təhqiramiz hərəkətlərə və ifadələrə yol verməməli, qanunsuz hərəkətlərə çağırmamalıdır. Belə davranış intizam pozuntusu sayılır və cəzalandırılır.

8.2. Xalq Parlamentinin iclas sədri parlament etikasını gözləməyənlərə xəbərdarlıq edir, təkrar pozuntuya yol verilərsə, bütün iclas günü ərzində həmin şəxsi sözdən məhrum edə və bunu iclasda elan edə bilər. Özünü bu tərzdə aparmaqda davam edən şəxs Xalq Parlamentinin iclas sədrinin göstərişi ilə həmin iclasda iştirakdan məhrum edilə bilər və məsələsi baxılmaq üçün İntizam Komissiyasına həvalə edilə bilər. İclasın iş qaydasının pozulması ilə əlaqədar bütün hallar Xalq Parlamentinin iclasının protokolunda qeyd olunur.

9. Xalq Parlamentinin sədri

9.1. Xalq Parlamentinin sədri Xalq Parlamentinin iclaslarının gedişinə rəhbərlik edir, Xalq Parlamentinin Nizamnaməsinə və Reqlament tələblərinə riayət olunmasını təmin edir, Xalq Parlamentinin iclasında iştirak edənlərə söz verir, deputatların təkliflərini sıra ilə səsə qoyur, səsverməni keçirir, nəticələrini elan edir, Xalq Parlamentinin İcra Aparatına və digər müvafiq qurumlarına tapşırıqlar verir, icrasına nəzarət edir, Xalq Parlamentinin iclasının protokolunu imzalayır.

9.2. Xalq Parlamenti sədrinin iclasın gedişində müvafiq qanunvericiliyin, Xalq Parlamenti Nizamnaməsinin və Reqlamentin müvafiq müddələrinin pozulması barədə məlumat vermək, irad bildirmək və zərurət olduğu halda, çıxışının çıxışını dayandırmaq hüququ vardır. Bu hüquqdan istifadə edilərkən nəzakət həddinin gözlənməsi maksimum təmin edilməlidir.

9.3. Xalq Parlamentinə sədrlik edən şəxs həmçinin deputata verilmiş bütün hüquqlardan istifadə edir.

10. Xalq Parlamentinin iclaslarında çıxışlar üçün müəyyən edilmiş vaxt

10.1. Xalq Parlamentinin iclaslarında məruzə üçün 15 dəqiqəyədək, əlavə məruzə üçün 5 dəqiqəyədək, yekun sözü üçün 5 dəqiqəyədək vaxt ayrılır.

10.2. Müzakirələrdə iştirak edənlər üçün 5 dəqiqəyədək, təkrar çıxışlar üçün 3 dəqiqəyədək, iclasın aparılmasına dair, səsvermə mülahizələri ilə əlaqədar, namizədlər barədə çıxışlar, bəyanatlar, suallar, təkliflər, xəbərlər, arayışlar üçün 3 dəqiqəyədək vaxt ayrılır.

10.3. Müəyyən edilmiş vaxt başa çatdıqdan sonra iclas sədri çıxış edəni xəbərdar edir, çıxışçı icazə almadan çıxışına davam etdiyi halda isə onun sözünü kəsə bilər.

10.4. Xalq Parlamentinin iclas sədri protokol qaydasında qəbul edilmiş qərar əsasında bu Reqlamentdə çıxışlar üçün müəyyən edilmiş müddətləri dəyişdirə bilər, çıxışların vaxtını uzada bilər.

11. Xalq Parlamentinin iclaslarında çıxışların ardıcılığı

11.1. Xalq Parlamentinin iclaslarında gündəlikdə müəyyən edilmiş ardıcılıqla çıxışlara yazılanlara sıra növbəsi ilə söz verilir. Heç kəs Xalq Parlamentinin iclasında sədrin icazəsi olmadan çıxış edə bilməz. Bu qaydanı pozan şəxsin mikrafonu xəbərdarlıqsız söndürülür və şəxs sözdən məhrum edilir.

11.2. Xalq Parlamentinin iclaslarında Rəyasət Heyəti üzvlərinin növbədənənar çıxış etmək hüququ vardır.

11.3. Xalq Parlamenti Rəyasət Heyəti üzvləri səlahiyyətlərindən sui-istifadə etməməli və müzakirə edilən məsələ barədə deputatların mövqelərinin dəyişməsi istiqamətində manipulyativ təzyiq hərəkətlərinə yol verməməlidir.

11.4. Xalq Parlamentinin iclasında zərurət yarandıqda sədr hər hansı bir deputata və Xalq Parlamentinin iclasına dəvət edilmiş şəxslərə növbədənəknar söz verə bilər.

12. Xalq Parlamentinin iclaslarında müzakirələrin kəsilməsi

12.1. Xalq Parlamentinin iclaslarında hər hansı məsələnin müzakirəsi həmin məsələ ilə bağlı çıxışlara yazılanların siyahısı bitdikdə – protokol qaydasında qəbul edilmiş qərar əsasında kəsilir.

12.2. Xalq Parlamentinin iclas sədri müzakirələrin kəsilməsi haqqında təklif alandan sonra müzakirələrdə çıxış etmiş və çıxış etmək istəyən şəxslərin sayı haqqında deputatlara məlumat verir, çıxış etmək üçün israr edənləri müəyyənləşdirir və protokol qaydasında qəbul edilmiş qərar əsasında onlara söz verir.

12.3. Müzakirələr kəsildikdən sonra məruzəçinin və əlavə məruzəçinin yekun sözü demək hüququ vardır.

12.4. Müzakirələr kəsildikdən sonra yalnız səsvermə mülahizələri üzrə çıxışlar edilə bilər.

13. Planlaşdırılmış qanun və qərar layihələrinin Xalq Parlamentinin komitələrinə göndərilməsi

13.1. İllik planlaşdırmanın tələblərinə əsasən hazırlanması nəzərdə tutulan qanun və qərar layihələri Xalq Parlamentinin İcra Aparatında qeydiyyatla alınır və müvafiq Komitələrə göndərilməsi, vaxtı və s. ilə bağlı işlər planlaşdırılır.

13.2. Qanun və qərar layihələrini iclas sədri Xalq Parlamenti İcra Aparatının təqdimatı əsasında müvafiq komitəyə göndərir və layihəyə baxılması müddətini müəyyən edir. Qanun layihəsi bir neçə müvafiq komitəyə göndərildiyi halda, sədr onlardan birini aparıcı komitə təyin edir.

14. Xalq Parlamentinin komitələrində qanun və qərar layihələrinin hazırlanması, razılaşdırılması və baxılması qaydası

14.1. Xalq Parlamentinin komitələrində qanun və qərar layihələrinin hazırlanması, razılaşdırılması və baxılması qaydasını aparıcı komitə Xalq Parlamentinin Nizamnaməsində istinad edilmiş hüquqi bazaya, Xalq Parlamentinin Nizamnaməsinə və bu Reqlamentə əsasən müəyyənləşdirir.

14.2. Qanun və qərar layihələri üzərində iş aparmaq üçün komitə işçi qrupu yarada bilər. Qanun və qərar layihələri bir neçə komitə tərəfindən hazırlanırsa, onlar birgə işçi qrupları yarada bilərlər. Bir məsələyə aid iki və ya daha çox qanun və qərar layihəsi varsa, onlar birlikdə müzakirə edilir.

14.3. Xalq Parlamentinin İcra Aparatı aparıcı komitənin təklifi olduğu halda, qanun layihələrinin ictimai dinləmələrini və ictimai müzakirələrini internet resursları üzərindən təşkil etməyə borcludur. İctimai dinləmə və ictimai müzakirə komitə iclasının iştirakçıları ilə birlikdə keçirilir.

14.4. Xalq Parlamentinin komitələri arasında baxılan layihələrə dair fikir ayrılığı əmələ gələrsə, aparıcı komitənin qərarı əsas götürülür. Bu qərarla razı olmayan komitənin rəyi barədə Xalq Parlamenti deputatları mümkün elektron vasitələrlə məlumatlandırılır.

15. Xalq Parlamentində qanun layihələrinin oxunuşları: birinci oxunuş

15.1. Qanun layihəsinin birinci oxunuşu zamanı onun qəbul edilməsinin zəruriliyi, əsas müddəaları müzakirə edilir, qanun layihəsinin ümumi konsepsiyasına Məsləhət Şurasında qiymət verilir.

15.2. Müzakirə layihənin təşəbbüsçüsünün və aparıcı komitəsinin nümayəndəsinin məruzələri ilə başlanır.

15.3. Komitələrdə layihəyə baxılarkən onların arasında fikir ayrılığı əmələ gəlmişsə, layihə ilə razı olmayan daimi komitənin rəyini həmin komitənin nümayəndəsi oxuyur.

15.4. Qanun layihəsinə birinci oxunuşda baxılması nəticəsində Xalq Parlamenti aşağıdakı qərarlarından birini qəbul edir:

15.4.1. layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin və edilmiş təkliflər və iradlar nəzərə alınmaqla onun üzərində iş davam etdirilsin (bu qərar protokol qaydasında qəbul edilir),

15.4.2. əsaslar və səbəblər göstərilməklə layihə rədd edilsin;

15.4.2.1. layihənin qəbul edilməsi müəyyən müddətə təxirə salınsın,

15.4.2.2. irad və təkliflər göstərilməklə, layihə yenidən işlənilməsi üçün geri qaytarılsın,

15.4.3. qanun qəbul edilsin.

15.5. Xalq Parlamenti, birinci oxunuşda qəbul edilmiş qanun layihəsinin ictimai dinləməsinin və ya ictimai müzakirəsinin keçirilməsi haqqında, qərar qəbul edə bilər.

15.6. Birinci oxunuşda qəbul edilmiş qanun layihəsinə dair təklifləri və iradları aparıcı komitə öyrənir və ümumiləşdirir.

15.7. Layihənin ayrı-ayrı maddələri üzrə qruplaşdırılmış dəyişikliklərə aparıcı komitənin iclasında baxılır və komitə bu dəyişikliklərlə razı olduqda onları layihənin mətninə daxil edir. Yenidən işlənmiş qanun layihəsi ikinci oxunuşda baxılmaq məqsədilə Xalq Parlamentinin iclasının gündəliyinə salınmaq üçün Rəyasət Heyətinə göndərilir.

16. Qanun layihəsinin ikinci oxunuşu

16.1. Qanun layihəsinin ikinci oxunuşda müzakirəsi aparıcı komitənin nümayəndəsinin məruzəsi ilə başlanır. Məruzəçi komitədə layihəyə baxılmasının nəticələri haqqında məlumat verir.

16.2. Layihənin ikinci oxunuşda müzakirəsi qanun layihəsi təşəbbüsçüsünün və ya onun nümayəndəsinin çıxışı ilə davam edir.

16.3. Daha sonra ikinci oxunuşda müzakirə edilən qanun layihəsinin əsas kimi qəbul edilməsi barədə protokol qaydasında qərar qəbul edilir. Bu cür qərar qəbul edilməzsə, qanun layihəsi qəbul edilməmiş sayılır.

16.4. Qanun layihəsi əsas kimi qəbul olunduqdan sonra iclasın sədri deputatlardan qanun layihəsində edilmiş dəyişikliklərə etirazların olub-olmamasını öyrənir. Bu cür etirazlar olduqda onları qısaca əsaslandırmaq üçün hər deputata 3 dəqiqəyədək vaxt verilir. Məruzəçi həmin etirazlara cavab verir və qanun layihəsi maddə-maddə müzakirə edilir.

16.5. Bundan sonra qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edilir. İkinci oxunuşda qəbul edilmiş qanun layihəsi müzakirə zamanı müəyyənləşdirilmiş daxili ziddiyyətlərin aradan qaldırılması və redaktə edilmək üçün aparıcı komitəyə qaytarılır.

16.6. Bu iş başa çatdıqdan sonra aparıcı komitə üçüncü oxunuş üçün hazırlanmış qanun layihəsini Rəyasət Heyətinə göndərir. Rəyasət Heyəti qanun layihəsinə üçüncü oxunuşda baxılmasını Xalq Parlamentinin iclasının gündəliyinə salır.

17. Qanun layihəsinin üçüncü oxunuşu

17.1. Qanun layihəsinin üçüncü oxunuşu zamanı qanun layihəsi bütövlükdə səsə qoyulur. Qanun layihəsinin üçüncü oxunuşu zamanı onun mətnində dəyişiklik edilə bilməz.

17.2. Xalq Parlamentinin müzakirəsində üçüncü oxunuşda olan qanun layihəsi adi səs çoxluğu ilə ikinci oxunuşa qaytarıla bilər.

18. Xalq Parlamentində qanun və qərar layihələrinə baxılması müddəti

18.1. Xalq Parlamentində qanun və qərar layihələrinə baxılma müddəti Rəyasət Heyətinin kollegial qərarı əsasında və mümkün qədər qısa müddətdə baxılması prioritet hesab edilməklə müəyyən olunur.

18.2. Xalq Parlamentinin digər strukturlarında da qərarların qəbul edilməsi prosesi Xalq Parlamentində qanun və qərar layihələrinin qəbul edilməsində istifadə edilən prinsiplərə uyğunlaşdırılır.

18.3. Xalq Parlamentinin fəaliyyətinin əsasını təşkil edən hüquqi bazanın heç bir müddəəsi müzakirə predmeti ola bilməz və səsverməyə çıxarıla bilməz.

19. Xalq Parlamentinin deputatlığından məhrumetmə ilə əlaqədar məsələyə Xalq Parlamentində baxılması qaydası

19.1. Xalq Parlamentinin deputatının səlahiyyətinə xitam verilməsinə, Xalq Parlamenti Nizamnaməsində göstərilən müddəalara uyğun olaraq, kifayət qədər göstərilən əsaslar olduqda, Parlament sədri deputat haqqında məsələni İntizam Komissiyasına göndərir. İntizam Komissiyası bu məsələyə mandatdan məhrum edilməsi nəzərdə tutulan deputatın iştirakı ilə 2 həftə müddətində baxıb müvafiq rəy qəbul edir və Rəyasət Heyətinə qaytarır. Pozuntu halları rəydə öz təsdiqini tapdıqda, Parlament sədri İntizam Komissiyasının Xalq Parlamentinin deputatının mandatdan məhrum edilməsi barədə rəyini Seçki Komissiyasına göndərir və Seçki Komissiyası müvafiq qərar qəbul edir.

19.2. Xalq Parlamentinin deputatı Xalq Parlamentinin iclasında mandatdan imtina etdikdə Xalq Parlamentinin deputatı bu imtinasını geri götürə bilməz. Bu halda da Parlament sədri iclasın protokolundan müvafiq çıxarışı Seçki Komissiyasına göndərir və Seçki Komissiyası müvafiq qərar qəbul edir.

20. Xalq Parlamentinin iclaslarında səsvermənin növləri və qaydası

20.1. Xalq Parlamentinin iclaslarında bütün təşkilati məsələlər, deputatlıqdan məhrum etmə, intizam tənbehi barədə qərarlar gizli səsvermə yolu ilə həll edilir.

20.2. Qanunlar və müxtəlif qərarlar açıq səsvermə yolu ilə, Xalq Parlamentinin azı 20 deputatı tələb etdikdə, gizli səsvermə yolu ilə qəbul edilir. Xalq parlamentinin 20 üzvünün tələbi ilə istənilən məsələ barədə adbaad səsvermə keçirilə bilər.

20.3. Xalq Parlamentinin iclaslarında elektron sistemdən istifadə etməklə açıq səsvermə keçirilir. Başqa səsvermə növlərinin keçirilməsi üçün protokol qaydasında qərar qəbul edilir.

20.4. Hər məsələ üzrə səsvermə keçirilərkən Xalq Parlamentinin deputatının bir səsi vardır.

20.5. Səsvermə keçirilərkən, deputat məsələnin qəbul olunmasının “lehinə” və ya “əleyhinə” səs verməlidir. Səsvermə zamanı bitərəf qalmaq yol verilməzdir.

20.6. Səsvermədə iştirak edən deputat şəxsən səs verməlidir.

20.7. Səsvermə zamanı salonda (virtual toplantıda) olmayan deputat səsverməyə ayrılan vaxt qurtardıqdan sonra səs verə bilməz.

20.8. Xalq Parlamentinin iclasında sədr səsvermənin başladığını elan etdikdən sonra heç kəs səsvermənin gedişini (iclasın aparılması barədə etirazların bildirilməsindən başqa) dayandıra bilməz.

20.9. Xalq Parlamentinin sədri səsvermənin nəticələri müəyyənləşdirildikdən sonra onu elan edir.

20.10. Xalq Parlamentinin sədri tərəfindən bütün deputatlara İclasın vaxtı və yeri barədə rəsmi məlumat çatdırılır və bundan sonra iclasda iştirak edən ən azı 40 deputatın iştirakı yetərsay hesab edilir.

20.11. Xalq Parlamentinin üzvlərinin olduğu sosial qruplarda və Parlamentin rəsmi saytında olan azxp.org-da iclasın vaxtı və yeri barədə məlumatın yayılması onun rəsmi qaydada çatdırılması hesab edilir.

20.12. Məsələnin həlli üçün tələb edilən yetərsay olmadıqda Xalq Parlamentinin iclasına dönəm sədri səsverməni Xalq Parlamentinin növbəti iclasına keçirir.

21. Açıq səsvermə

21.1. Açıq səsvermə elektron sistemindən istifadə etməklə və ya elektron sistemindən istifadə etmədən və adbaad sorğu vasitəsilə keçirilə bilər.

21.2. Elektron sistemindən istifadə etməklə açıq səsvermə sadə və adbaad rejimdə keçirilə bilər. Elektron sistemindən istifadə etməklə sadə rejimdə açıq səsvermə deputatların önündəki düyməni basması yolu ilə həyata keçirilir və Xalq Parlamentinin iclasının protokolunda deputatların necə səs verdiyi göstərilmədən yalnız səsvermənin nəticələrini göstərməklə əks olunur.

21.3. Elektron sistemindən istifadə etməklə adbaad rejimdə açıq səsvermə, sadə rejimdə keçirilən səsvermə formasında həyata keçirilir, yalnız Xalq Parlamentinin iclasının protokolunda hər deputatın, necə səs verildiyi göstərilir.

21.4. Elektron sistemindən istifadə etməklə açıq səsvermə keçirildikdən sonra deputatın, habelə Xalq Parlamentində qeydə alınmış media nümayəndəsinin həm sadə, həm də adbaad səsvermənin nəticələri haqqında siyahını almaq hüququ vardır.

21.5. Elektron sistemindən istifadə etmədən açıq səsvermə keçirilərkən səsləri Hesablayıcı Komissiya hesablayır. Elektron sistemindən istifadə etmədən açıq səsvermə zamanı Xalq Parlamentinin iclasına sədrlik edən deputatlara sual verir: “lehinə”, “əleyhinə”. Hər sualdan sonra deputatlar mövqeyindən asılı olaraq əl qaldırırlar, ya da əl qaldırmırlar. Hesablayıcı komissiya səsləri sayır və səsvermə qurtardıqdan sonra nəticələri elan edir.

21.6. Açıq səsverməyə başlamazdan əvvəl Xalq Parlamentinin iclasına sədrlik edən verilmiş təkliflərin sayı, məzmunu və ardıcılığı haqqında, habelə məsələnin hansı səs çoxluğu ilə qəbul edilməsi haqqında məlumat verir.

22. Gizli səsvermə

- 22.1. Gizli səsvermə elektron sistemindən istifadə etməklə və ya bülletenlə keçirilir.
- 22.2. Elektron sistemindən istifadə etməklə gizli səsvermə keçirilərkən deputatların necə səs verdiyi haqqında məlumatlar elektron sistemin yaddaşına salınmır.
- 22.3. Bülletenlər vasitəsilə gizli səsvermə Xalq Parlamentinin iclas salonunda keçirilir. Hesablayıcı komissiya səsvermə bülletenlərini hazırlayır, səsvermə qutusunu yoxlayır, möhürləyir və deputatları siyahı ilə səs verməyə dəvət edir.
- 22.4. Hesablayıcı komissiya səsvermənin gizliliyini təmin etmək üçün şərait yaratmalıdır. Deputatlar siyahıya imza atıb səsvermə bülletenlərini alır, iclas salonunun hamı tərəfindən görünən yerində qurulmuş səsvermə kabinetinə daxil olur və orada bülleteni doldururlar.
- 22.5. Gizli səsvermənin nəticələri barəsində protokol tərtib olunur. Bu protokolda siyahı üzrə deputatların sayı, səsvermədə iştirak etmiş bülletenlərin sayı, istifadə edilməmiş bülletenlərin sayı, etibarlı bülletenlərin sayı, etibarsız bülletenlərin sayı, səsvermənin nəticələri göstərilir.
- 22.6. Hesablayıcı komissiyanın müəyyənləşdirdiyi formada tərtib olunmayan bülletenlər, habelə “lehinə”, “əleyhinə” sözlərinin heç birinin pozulmadığı, yaxud seçilməsi tələb edilən saydan çoxunun soyadının saxlanıldığı bülletenlər etibarsız sayılır.
- 22.7. Deputatların siyahısı və səsvermə bülletenləri zərfə qoyulur və möhürlənir.
- 22.8. Səsvermənin nəticələri barədə protokolu Hesablayıcı komissiyanın bütün üzvləri imzalayırlar. Hesablayıcı komissiyanın protokolunu imzalamaqdan imtina edən komissiya üzvü protokola xüsusi rəy əlavə edə bilər və bu xüsusi rəyini dərhal elan edə bilər.
- 22.9. Hesablayıcı komissiyanın sədri bülletenlər vasitəsilə keçirilən gizli səsvermənin nəticələrini elan edir.

23. Səsvermənin ikinci dövrəsi

- 23.1. İkiddən çox namizəd barəsində səsvermə keçirildikdən sonra namizədlərin heç biri nəzərdə tutulmuş səs çoxluğu yığa bilməzsə, daha çox səs yığmış iki namizəd səsvermənin ikinci dövrəsinə keçir.
- 23.2. İkinci dövrədə o namizəd seçilmiş sayılır ki, Xalq Parlamentinin qərarlarının qəbul edilməsi üçün nəzərdə tutulmuş səs çoxluğu qazanmış olsun.
- 23.3. İkinci dövrədə namizədlərin heç biri lazımi səs çoxluğu qazana bilmədikdə başqa namizədlər göstərməklə yeni səsvermə keçirilir.

24. Təkrar səsvermə

- 24.1. Səsvermənin nəticələri müəyyən edilərkən texniki (elektron sisteminin nasazlığı ilə əlaqədar) və ya prosedur səhvləri aşkar edilərsə, Xalq Parlamentinin protokol qaydasında qəbul edilmiş qərarı ilə təkrar səsvermə keçirilir.

25. Xalq Parlamentinin iclaslarında elektron sistemindən istifadə

25.1. Xalq Parlamentinin iclaslarında elektron sistemindən deputatların qeydiyyatı, onların çıxışlara yazılması, səsvermənin keçirilməsi üçün istifadə edilə bilər.

25.2. Elektron sistemdən istifadəyə Xalq Parlamentinin sədri nəzarət edir.

25.3. Elektron sistemi ilə deputatların qeydiyyatdan keçməsinin, çıxışlara yazılmasının nəticələri və səsvermənin yekunları müvafiq elektron vasitədə əks olunur.

25.4. Bütün məlumatlar elektron sistemin yaddaşında, Xalq Parlamentinin elektron arxivində və azxp.org saytının arxivində saxlanılır.

25.5. Elektron sistemində saxlanılan məlumatlar Xalq Parlamenti sədrinin icazəsi ilə deputatlara və başqa müraciət edənlərə verilir.

25.6. Elektron sisteminin işində səhvlər haqqında şikayətlərə Xalq Parlamentinin sədri baxır.

26. Xalq Parlamentinin aktlarının qəbul edilməsi üçün tələb olunan səs çoxluğu

26.1. Xalq Parlamentinin aktları iclasda iştirak edən deputatların sayının 50%+1 səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

26.2. Nizamnaməyə dəyişiklik və əlavələrlə bağlı qərarlar seçilmiş ümumi deputat sayının 2/3 səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

26.3. Prosedur məsələlər ilə əlaqədar protokol qaydasında verilən qərarlar Xalq Parlamentinin iclasında iştirak edən deputatların sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

27. Xalq Parlamentinin orqanları

27.1. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyəti:

27.1.1. Xalq Parlamentinə ümumi rəhbərliyi və toplantıların idarə edilməsini həyata keçirir.

27.1.2. Rəyasət Heyəti 5 nəfərdən ibarətdir.

27.1.3. Rəyasət Heyətində ən az bir nəfər xanım deputatlardan, biri faktik olaraq Azərbaycanda, biri Avropa ölkələrinin birində yaşayan deputatlardan olması tövsiyə olunur.

27.1.4. Rəyasət Heyətinin üzvləri Parlamentin ilk iclasında sadə səs çoxluğu ilə seçilir.

27.1.5. Rəyasət Heyəti kollegial orqandır, Xalq Parlamentinə ümumi rəhbərliyi həyata keçirir.

27.1.6. Rəyasət Heyətinin ən çox səs toplayan 3 üzvü növbəlilik qaydasında, topladıqları səslərin sayına uyğun olaraq, 4 aydan bir dəfə dəyişməklə, Parlamentin sədri vəzifəsini icra edirlər. Eyni səs toplayan Rəyasət Heyətinin üzvləri arasında növbəlilik soyadların ardıcılığı ilə həll edilir.

27.1.7. Rəyasət Heyətinin ilk sədri və üzvlərindən biri bir il müddətində maliyyə sənədlərini imzalamaq hüququna malikdir. Bu hüquq onlara Parlamentin qərarı ilə ilk iclasda verilir.

27.2. Xalq Parlamentinin sədri:

27.2.1. Xalq Parlamentinin iclaslarını aparır;

27.2.2. Xalq Parlamentinin 20 deputatının tələbi əsasında Xalq Parlamentinin növbədənənar iclasını çağırır;

27.2.3. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinin üzvləri arasında iş bölgüsü aparır;

27.2.4. Xalq Parlamentinin sənədlərini imzalayır,

27.2.5. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinin üzvləri və Xalq Parlamentinin komitələrinin sədrləri ilə birlikdə qanun layihələrinin hazırlanmasına dair Xalq Parlamentinin illik planını tərtib edir və Xalq Parlamentinə təqdim edir.

27.2.6. Qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Xalq Parlamentinə daxil olmuş qanun və qərar layihələrini Xalq Parlamentinin müvafiq komitələrinə göndərir;

27.2.7. Xalq Parlamentinin daxili intizamını bu Reqlamətdə nəzərdə tutulmuş səlahiyyətlər çərçivəsində təmin edir;

27.2.8. Xalq Parlamentini icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanları ilə, siyasi partiyalarla, ictimai birliklərlə, həmkarlar ittifaqları, xarici dövlətlərlə və beynəlxalq təşkilatlarla, media subyektləri ilə, habelə başqa fiziki və hüquqi şəxslərlə münasibətlərdə təmsil edir;

27.2.9. Xalq Parlamentinin deputatı mandatından özü imtina etdikdə, onu deputat mandatından məhrum edir və bu barədə Seçki Komissiyasına məlumat verir.

27.2.10. Mühüm qanun layihələrinin hazırlanması üçün işçi qrupları yaradır;

27.2.11. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və bu Reqlament ilə nəzərdə tutulmuş başqa səlahiyyətləri həyata keçirir.

27.2.12. Xalq Parlamentinin Sədri öz səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar sərəncamlar qəbul edir.

27.2.13. Xalq Parlamentinin Sədri Rəyasət Heyətinin razılığı ilə Xalq Parlamentinin iclasının gündəliyinə birinci növbəli məsələlər kimi təcili həll edilməsi tələb olunan məsələləri və başqa məsələləri daxil edə bilər.

27.3. Rəyasət Heyətinin üzvlərinin səlahiyyətləri:

27.3.1. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinin üzvləri bərabər səlahiyyətlərə malikdirlər və eyni vəzifələri kollegial olaraq yerinə yetirirlər.

27.3.2. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinin üzvləri öz aralarında apardıqları iş bölgüsünə uyğun olaraq fəaliyyət göstərirlər. Xalq Parlamentinin sədri öz vəzifəsini icra edə bilmədiyi vaxtlarda, Rəyasət Heyətinin digər üzvləri Xalq Parlamentinin iclaslarına sədrlik edirlər.

27.3.3. Xalq Parlamentinin Sədri vəzifəsi müvəqqəti boşaldıqda (vəfat etdikdə, istefa verdikdə və sair hallarda) Rəyasət Heyətinin növbəti üzvü Parlamentin sədri funksiyasını icra edir.

28. Xalq Parlamenti Rəyasət Heyətinin seçilməsi qaydası

28.1. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyəti 5 (beş) nəfərdən ibarət olmaqla Xalq Parlamentinin deputatları sırasından gizli səsvermə yolu ilə seçilir.

28.2. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinə namizədləri Xalq Parlamentinin deputatları irəli sürə bilərlər. Hər deputat nəzərdə tutulan namizədlərin sayı qədər namizəd göstərə bilər.

28.3. Öz namizədliyinə etiraz müzakirəsiz və səsvermə keçirilmədən qəbul edilir.

28.4. Rəyasət Heyətinə namizədlər çıxış edə və deputatların suallarına cavab verə bilərlər. Namizədlər üzrə müzakirələr keçirilir.

28.5. Səs verənlər ən çoxu 5 (beş) nəfər namizədə səs verə bilərlər.

- 28.6. Səsvermənin nəticələrinə görə ən çox səs toplamış 5 (beş) namizəd Rəyasət Heyəti üzvlüyünə seçilmiş sayılır.
- 28.7. Ən çox səs toplayan üçüncü və dördüncü namizədlər eyni səs toplayarsa, onlar arasında təkrar səsvermə keçirilir.
- 28.8. Beşinci və sonrakı yeri tutan namizədlər eyni səs toplayarlarsa, onlar arasında təkrar səsvermə keçirilir.
- 28.9. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinə seçkilərin nəticələri Xalq Parlamentinin qərarı ilə rəsmiləşdirilir. Bu qərarı Xalq Parlamentinin ilk iclasına rəhbərlik edən sədr imzalayır.

29. Xalq Parlamentinin komitələri

- 29.1. Xalq Parlamentinin növbəti çağırışının ikinci iclasında Nizamnamə tələbinə müvafiq olaraq Xalq Parlamentinin komitələri yaradılır.
- 29.2. Xalq Parlamentinin komitələri Xalq Parlamentinin çağırışının səlahiyyət müddəti ərzində səlahiyyətlidir.
- 29.3. Xalq Parlamentinin komitələri Xalq Parlamentinin seçilmiş deputatlarının səs çoxluğu ilə Xalq Parlamenti Nizamnaməsində nəzərdə tutulan qaydada yaradılır.
- 29.4. Xalq Parlamentinin komitələrinin fəaliyyəti fikir müxtəlifliyi, siyasi plüralizm, aşkarlıq, məsələlərin sərbəst müzakirəsi prinsipləri əsasında qurulur.

30. Xalq Parlamenti komitəsinin tərkibi

- 30.1. Xalq Parlamenti komitəsində say tərkibi Xalq Parlamenti tərəfindən müəyyən edilir, lakin azı 5 deputatdan ibarət olmalıdır.
- 30.2. Xalq Parlamentinin rəhbərliyi Xalq Parlamenti komitəsinin üzvü ola bilər. Xalq Parlamentinin başqa hər bir deputatı komitələrdən birinin üzvü olmalıdır. Bir deputat ən çoxu iki komitənin üzvü ola bilər.
- 30.3. Xalq Parlamenti komitəsinin sədri, onun müavini və üzvləri Xalq Parlamentinin iclasında sadə səs çoxluğu ilə seçilir. Komitənin tərkibinin seçilməsi Xalq Parlamentinin qərarı ilə rəsmiləşdirilir.
- 30.4. Xalq Parlamentinin deputatı heç bir komitənin üzvlüyünə daxil olmur, Parlament sədri sərəncamla həmin deputatı komitələrin birinə daxil edir.
- 30.5. Parlament, deputatların və kənardan cəlb edilmiş mütəxəssislərin cəlb edilməsi ilə digər komitə və komissiyalar yarada bilər.

31. Xalq Parlamenti komitəsinin iclasları

- 31.1. Xalq Parlamenti komitəsinin iclası ən azı beş üzvü iştirak etdikdə səlahiyyətlidir.
- 31.2. Xalq Parlamenti sədrinin tələbi ilə komitənin növbədənənar iclası çağırıla bilər.
- 31.3. Komitənin iclası haqqında komitə üzvü iclas gününə azı 2 gün qalmış xəbərdar edilməlidir.
- 31.4. Komitənin üzvü olan deputatın komitənin iclasında iştirakı məcburidir.
- 31.5. Komitənin iclasında üzürsüz səbəbdən iştirak edə bilməyən deputat komitənin sədrindən icazə almalıdır.
- 31.6. Komitənin iclaslarında həmin komitənin üzvü olmayan deputatlar da məşvərətçi səsle iştirak edə bilər.

31.7. Komitələr öz işlərinə daimi əsaslarla fəaliyyət göstərən mütəxəssislər dəvət edə bilər.

31.8. Xalq Parlamentinin iki və ya daha çox komitəsi birgə iclas keçirə bilər.

32. Komitənin sədri və onun müavini

32.1. Komitənin iclasını onun sədri, o olmadıqda və ya onun tapşırığı ilə komitə sədrinin müavini aparır.

32.2. Komitənin sədri komitənin işinə rəhbərlik edir, onun iclasının gününü və saatını təyin edir, komitənin ayrı-ayrı üzvlərinə tapşırıqlar verir, komitənin işini Xalq Parlamentinin digər komitələrinin və komissiyalarının işi ilə əlaqələndirir, komitənin iclasının protokolunu imzalayır.

32.3. Komitə sədrinin müavini sədr olmadıqda onu əvəz edir, sədrin tapşırığı ilə komitənin müəyyən işlərinə rəhbərlik edir.

33. Xalq Parlamentinin Hesablayıcı komissiyası

33.1. Növbəti çağırış Xalq Parlamentinin birinci iclasında Hesablayıcı komissiya yaradılır. Hesablayıcı komissiya açıq və gizli səsvermələri keçirmək və onların nəticələrini müəyyən etmək məqsədi ilə yalnız Xalq Parlamentinin iclaslarında fəaliyyət göstərir.

33.2. Xalq Parlamentinin Hesablayıcı komissiyası Xalq Parlamentinin deputatları sırasından 1 il müddətinə 5 üzvdən ibarət tərkibdə seçilir. Seçildikdən sonra Xalq Parlamentinin Hesablayıcı komissiyası öz üzvləri sırasından komissiyanın sədrini və katibini seçir.

33.3. Hesablayıcı komissiyanın iclası onun azı 3 üzvü iştirak etdikdə səlahiyyətliyədir. Hesablayıcı komissiyanın bütün qərarları onun iclaslarında iştirak edən üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Hesablayıcı komissiyanın qərarı ilə razı olmayan onun üzvü komissiyanın yekun protokolunda xüsusi rəyini əks etdirə bilər və Xalq Parlamentinin iclasında xüsusi rəylə çıxış edə bilər.

33.4. Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinin seçkiləri keçirilərkən, Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinə namizədliyi göstərilmiş hər namizəd Hesablayıcı komissiyanın tərkibinə əlavə bir üzv daxil edə bilər. Hesablayıcı komissiyanın bu üzvləri yalnız Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinin seçkiləri zamanı komissiyanın üzvü olurlar.

33.5. Hesablama komissiyasının vəzifəsi bütün növ səsvermələrin nəticələrini hesablayıb Parlamentin təsdiqinə təqdim etməkdir.

34. İntizam komissiyası

34.1. Növbəti çağırış Xalq Parlamentinin birinci iclasında İntizam komissiyası yaradılır.

34.2. İntizam komissiyası Xalq Parlamentinin deputatları sırasından 1 il müddətinə 5 üzvdən ibarət tərkibdə seçilir. Seçildikdən sonra İntizam komissiyası öz üzvləri sırasından komissiyanın sədrini, sədr müavinini və katibini seçir.

34.3. İntizam komissiyasının səlahiyyətlərinə aşağıdakılar aiddir:

34.3.1. “Xalq Parlamentinin deputatının etik davranış qaydaları haqqında” sənədlə müəyyən edilmiş etik davranış qaydalarına riayət edilməsinə nəzarət etmək və bu məsələlərlə bağlı müraciətlərə baxmaq;

34.3.2. Etik davranış qaydaları barədə Xalq Parlamentinin deputatlarını məlumatlandırmaq, bu qaydalarla bağlı rəy və tövsiyələr vermək, həmin qaydaların pozulmasının qarşısının alınması

üçün tədbirlər görmək və görülmə tədbirlərə dair mütəmadi ümumiləşdirmələr aparıb Xalq Parlamentinin sədrinə məlumat vermək;

34.3.3. Xalq Parlamentinin, yaxud onun komitə və ya komissiyasının iclaslarında etik normaların gözlənməsi ilə bağlı Parlament sədrinin təqdimatı əsasında araşdırma aparmaq və müvafiq əsaslar aşkar etdikdə Xalq Parlamentinin deputatı barəsində xəbərdarlıq, şifahi töhmət, yazılı töhmət intizam tədbirinin tətbiq edilməsi haqqında qərar qəbul etmək;

34.3.4. Xalq Parlamenti Nizamnaməsinin və bu Reqlamentin tələblərinə uyğun olaraq Xalq Parlamenti Sədrinin təqdimatı əsasında araşdırma aparmaq və müvafiq əsaslar aşkar etdikdə Xalq Parlamentinin deputatı barəsində müvafiq intizam tədbirinin tətbiq edilməsi haqqında qərar qəbul etmək;

34.3.5. Xalq Parlamenti Nizamnaməsinin və bu Reqlamentin tələblərinə uyğun olaraq Xalq Parlamenti sədrinin təqdimatı əsasında araşdırma aparmaq və müvafiq əsaslar aşkar etdikdə Xalq Parlamentinin deputatı barəsində Xalq Parlamenti deputatının səlahiyyətlərinin itirilməsi intizam tədbirinin tətbiq edilməsi barədə rəy qəbul edib Xalq Parlamentinin müzakirəsinə təqdim etmək;

34.3.6. Xalq Parlamenti Nizamnaməsində və bu Reqlamentdə nəzərdə tutulmuş digər səlahiyyətləri həyata keçirmək.

34.3.7. İntizam komissiyasının iclası onun azı 3 üzvü iştirak etdikdə səlahiyyətli. İntizam komissiyasının bütün qərarları (rəyləri) onun iclaslarında iştirak edən üzvlərinin sadə səs çoxluğu ilə qəbul edilir. Keçirilən iclaslarda İntizam komissiyasının rəyi ilə razı olmayan komissiya üzvü xüsusi rəyini protokola əlavə edə bilər və həmin xüsusi rəylə Xalq Parlamentinin iclasında çıxış edə bilər.

34.3.8. İntizam komissiyasının rəy verilməsi məqsədi ilə keçirilən iclaslarında hüquqşünas ekspertlərin köməyindən istifadə edilə bilər.

35. Xalq Parlamentinin müvəqqəti komissiyaları

35.1. Xalq Parlamentinin deputatlarından və kənardan cəlb edilmiş mütəxəssislərdən ibarət Xalq Parlamentinin müvəqqəti komissiyaları yaradıla bilər.

35.2. Xalq Parlamentinin müvəqqəti komissiyasının tərkibi, vəzifələri, səlahiyyətləri və fəaliyyət müddəti Xalq Parlamentinin qərarı ilə müəyyən edilir.

36. Xalq Parlamentinin deputat fraksiyaları (qrupları)

36.1. Xalq Parlamentinin azı 13 deputatı könüllü birləşərək deputat fraksiyaları (qrupları) yarada bilər. Deputat fraksiyasının (qruplarının) yaradılması barədə bəyanat Xalq Parlamentinin iclasında oxunur və deputat fraksiyası (qrupu) Xalq Parlamentinin İcra Aparatında qeydiyyatdan keçirilir.

36.2. Deputat fraksiyası (qrupu) Xalq Parlamentində müzakirə edilmək üçün təkliflər verə bilər. Xalq Parlamentinin müzakirəsinə çıxarılmış bütün məsələlərə dair münasibətini bildirə bilər.

36.3. Deputatın fraksiyadan (qrupdan) çıxması nəticəsində deputat fraksiyasının (qrupunun) tərkibi 13 deputatdan az olarsa, deputat fraksiyası (qrupu) ləğv edilmiş sayılır və bu barədə Xalq Parlamentinin iclasında elan edilir.

37. Xalq Parlamenti deputatlarının parlamentdaxili məsuliyyətinin əsasları

37.1. Xalq Parlamentinin deputatı aşağıdakı hallarda parlamentdaxili məsuliyyətə cəlb olunur:

37.1.1. “Xalq Parlamenti deputatının etik davranış qaydaları haqqında” sənədlə müəyyən edilmiş etik davranış qaydalarını pozduqda (kəbud surətdə pozduğu hallar istisna olmaqla);

37.1.2. Xalq Parlamentinin, yaxud onun komitə və komissiyalarının iclaslarında üzrsüz səbəbdən iştirak etmədikdə.

38. Parlamentdaxili məsuliyyətə cəlb olunan Xalq Parlamenti deputatına tətbiq edilən intizam tədbirləri

38.1. Xalq Parlamentinin deputatı haqqında intizam tənbehi Xalq Parlamenti Nizamnaməsinin və bu Reqlamentin tələbləri nəzərə alınmaqla tətbiq edilir.

38.2. Parlamentdaxili məsuliyyətə cəlb olunan Xalq Parlamentinin deputatına tətbiq edilən intizam tədbirləri:

38.2.1. Bu Reqlamentdə göstərilən əsaslara görə Xalq Parlamentinin deputatı barəsində aşağıdakı intizam tədbirlərindən biri tətbiq edilir:

38.2.1.1. xəbərdarlıq;

38.2.1.2. söz kəsmə;

38.2.1.3. iclas salonundan (virtual toplantıdan) çıxarma;

38.2.1.4. töhmət;

38.2.1.5. deputat səlahiyyətlərinin itirilməsi;

38.3. Parlamentdaxili məsuliyyətə cəlb olunan Xalq Parlamentinin deputatına intizam tədbirlərinin tətbiqi qaydası:

38.3.1. Bu Reqlamentdə göstərilən əsasa görə, Xalq Parlamentinin, yaxud onun komitə və ya komissiyasının iclasına sədrlik edən tərəfindən Xalq Parlamentinin deputatı barəsində xəbərdarlıq, söz kəsmə və ya iclas salonundan çıxarma intizam tədbiri tətbiq edilir, yaxud töhmət intizam tədbirinin tətbiq edilməsi üçün İntizam komissiyasına təqdimatla müraciət edilir. İntizam komissiyası 1 (bir) həftə müddətində apardığı araşdırma nəticəsində müvafiq əsaslar aşkar etdikdə Xalq Parlamentinin deputatı barəsində töhmət intizam tədbirinin tətbiq edilməsi haqqında qərar qəbul edir.

38.3.2. Bu Reqlamentdə göstərilən əsasa görə, Xalq Parlamentinin və onun komitə və komissiyalarının iclaslarında üzrsüz səbəbdən azı dəlbədal 3 və ya üst-üstə 5 iclasda iştirak etməyən Xalq Parlamentinin deputatı barəsində Xalq Parlamentinin Sədri İntizam komissiyasına təqdimatla müraciət edir.

38.3.3. İntizam komissiyası apardığı araşdırma nəticəsində müvafiq əsaslar aşkar etdikdə Xalq Parlamentinin deputatı barəsində töhmət intizam tədbirinin tətbiq edilməsi haqqında qərar qəbul edir.

38.3.4. Xalq Parlamentinin deputatı barəsində töhmət intizam tədbirinin tətbiq edilməsi haqqında qərar Xalq Parlamentinin növbəti iclasında elan edilir.

38.3.5. Bu Reqlamentdə göstərilən əsasa görə, Xalq Parlamentinin Sədri Xalq Parlamentinin növbəti sessiyasının bütün iclaslarında və ya il ərzində Parlamentin 10 iclasında üzrsüz səbəbdən iştirak etməyən Parlamentinin deputatı barəsində İntizam komissiyasına təqdimatla müraciət edir. İntizam komissiyası apardığı araşdırma nəticəsində müvafiq əsaslar aşkar etdikdə Xalq Parlamentinin deputatı barəsində deputat səlahiyyətlərinin itirilməsi intizam tədbirinin tətbiq

edilməsi haqqında rəy qəbul edir və Xalq Parlamentinin müzakirəsinə çıxarır. Bu məsələyə Xalq Parlamentinin növbəti iclasında səlahiyyətlərinin itirilməsi nəzərdə tutulan deputatın iştirakı ilə baxılır.

Həmin deputatın iclasda iştirakı mümkün olmadıqda bu məsələyə onun iştirakı olmadan baxılır. İclasda iştirak edən Xalq Parlamentinin deputatları yalnız deputat səlahiyyətlərinin itirilməsi üçün yetərli əsasların olub-olmamasını aydınlaşdırıb bilər, İntizam komissiyasının üzvlərinə suallar verə bilər və deputatın səlahiyyətlərinin itirilməsinin lehinə və ya əleyhinə çıxış edə bilərlər.

Xalq Parlamentinin deputatının səlahiyyətlərinin itirilməsi barədə Xalq Parlamentinin qərarı iclasda iştirak edən deputatların azı 2/3 səs çoxluğu ilə qəbul edilir.

38.3.6. İntizam Komissiyası bütün araşdırmalarını 3 gün müddətində bitirib qərar qəbul etməlidir.

38.4. Parlamentdaxili məsuliyyətə cəlb edilmiş Xalq Parlamentinin deputatları haqqında məlumatların media ilə yayılması.

38.4.1. Parlamentdaxili məsuliyyətə cəlb edilmiş Xalq Parlamentinin deputatları haqqında məlumatlar KİV-də və Xalq Parlamentinin rəsmi saytı olan azxp.org-da yayılır.

38.4.2. Hər ay Xalq Parlamentinin rəsmi saytında Xalq Parlamentinin və onun komitə və komissiyalarının iclaslarını üzursüz səbəbdən buraxan deputatların adları dərc olunur.

39. Xalq Parlamentinin Reqlamentinin qüvvəyə minməsi və onda dəyişikliklər edilməsi qaydası.

39.1. Xalq Parlamentinin Reqlamenti Xalq Parlamenti tərəfindən qəbul edildiyi andan qüvvəyə minir.

39.2. Xalq Parlamentinin Reqlamentinə dəyişikliklər onun qəbul edildiyi qaydada həyata keçirilir.

40. Bu Reqlamentin icrasına nəzarət.

40.1. Bu Reqlamentin icrasına nəzarət Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyəti tərəfindən həyata keçirilir.

40.2. Reqlamentin pozulması halları barədə hər bir deputatın, komissiyalar, komitələr və ya Məsləhət Şurasının Xalq Parlamentinin Rəyasət Heyətinə məlumat vermək və nəticəsi ilə bağlı məlumat almaq hüququ vardır.

41. Xalq Parlamentinin xərclər smetasının təsdiqi.

41.1. Xalq Parlamentinin xərclər smetası Xalq Parlamentində növbəti ilin büdcəsinə baxılarkən təsdiq edilir.

41.2. Büdcənin mədaxil və məxarici barədə Rəyasət Heyəti Xalq Parlamentinə, hər 3 ayda bir dəfədən az olmamaqla, hesabat verir.

41.3. Hər bir deputat büdcənin mədaxil və məxarici barədə Rəyasət Heyətindən fərdi qaydada sorğu verib məlumat almaq hüququna malikdir.

42. Xalq Parlamentinin sənədlərinin dərc edilməsi.

42.1. Xalq Parlamentinin qərarları qəbul edildikdən sonra 3 gündən gec olmayaraq azxp.org saytında rəsmi dərc edilir.

42.2. Xalq Parlamentinin açıq iclaslarının protokolları və stenoqramları azxp.org saytında rəsmi dərc edilir.

43. Xalq Parlamentinin buraxılması.

43.1. Azərbaycan Xalq Parlamenti onun Təsis Bəyannaməsində nəzərdə tutulan vəzifələrini yerinə yetirdikdən sonra buraxılır.

43.2. Azərbaycan Xalq Parlamenti buraxılarkən onun balansında olan bütün əmlakı Azərbaycan dövlətinin büdcəsinə verilir.